

Asia: VN/19726/2023

Vammaispalvelulain voimaantulon siirtäminen

Lausuntopyyntö

Lausunnonantajan organisaatio

Muu

Kannatatteko uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä ajankohdasta 1.10.2023 uuteen ajankohtaan 1.10.2024?

Kyllä

Halutessanne voitte antaa tiiviit perustelut vastaukselle:

Etelä-Karjalan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitykseen vammaispalvelulain voimaantulon siirtämisestä.

Uusi laki on merkittävä ja kauan odotettu uudistus yhdenvertaisuuden näkökulmasta niiden henkilöiden osalta, joilla on vamman tai sairauden aiheuttamia toimintakyvyn rajoitteita. Lakia on valmisteltu pitkään ja siitä näkökulmasta voimaantulon siirtyminen on takaisku. Etelä-Karjalan hyvinvointialue pitää lain lähtökohtia, toimintakykyperusteisuutta sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden lisäämistä, oikeina. Tärkeänä näemme, että edellä mainittujen peruslähtökohtien kautta ko. palveluja tarvitsevat henkilöt ovat samalla viivalla riippumatta diagnoosista tai vamman laadusta.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue kuitenkin kannattaa voimaantulon siirtämistä seuraavin perusteluin:

- Lain on oltava selkeä toimeenpanon ja soveltamisen näkökulmasta, jotta tavoiteltu yhdenvertaisuus toteutuu niin yksittäisten henkilöiden, vammaryhmien kuin valtakunnan eri alueidenkin osalta. Laki vaatii selkeyttämistä kohderyhmän sekä joidenkin laissa säädettyjen palveluiden osalta.

- Lain voimaantulon siirtäminen antaisi parhaimmillaan mahdollisuuden siihen, että laki voidaan saattaa voimaan kokonaisuutena. Tämä edellyttäisi tietysti mm. IMO-lainsäädäntövalmistelun nopeaa jatkamista.
- On tehtävä lain voimaantulon kustannusten realistinen uudelleenarviointi (alkuperäinen arviointi varmasti tehty parhaalla mahdollisella tiedolla ja osaamisella, mutta valitettavasti sitä kuitenkin valmisteluvaiheessa jouduttu peilaamaan invalidivähennyksen poiston suuruuteen) ja varmistettava hyvinvointialueiden rahoitus tältä osin.
- Lisätarkasteluun tulee nostaa myös ensisijainen lainsäädäntö ja sen suhde vammaispalvelulakiin, tarvittaessa tarkentavin soveltamisohjein. Yhtenä esimerkkinä koululaisten aamu- ja iltapäivähoito, joka tulisi yhdenvertaisuuden ja perusoikeuksien näkökulmasta olla ensisijaisesti kuntien sivistystoimien vastuulla, kuten kaikilla lapsilla.
- On tärkeää, että vammaispalvelulaki säilyy selkeästi erityislakina. Sitä silmällä pitäen nykyisen, voimassaolevan vammaispalvelulain toimintakykyyn viittaavat ilmaisut, kuten erityisiä vaikeuksia, pitkäkestoisesti, välttämättä tai toimintakyvyn rajoite johtuu muusta kuin normaalista ikääntymisestä, toisivat myös uuden lain soveltamiseen tarvittavaa selkeyttä.
- Se, että maksuttomuus ei voi olla yksinään vammaispalvelulain mukaisten palveluiden saamisen kriteeri, tulisi sanoittaa selkeämmin. Se vahvistaisi myös sitä, että peruspalvelut todellisesti ovat ensisijaisia palveluita, mikäli ne muuten vastaavat asiakkaan palvelutarpeeseen hänen etunsa mukaisesti. Sosiaalihuollon lainsäädännössämme on hyvä ja selkä säädös siihen, että maksuja voidaan huojentaa tai poistaa, mikäli asiakkaan taloudellinen tilanne sitä edellyttää.
- Hyvinvointialueiden näkökulmasta lain voimaantulo vuoden alusta olisi selkeämpää kuin kesken talousarviovuotta.

Hakoma Riitta
Etelä-Karjalan hyvinvointialue - Arjen tuen ja toimintakyvyn toimialue/
Vammaispalvelut